

2022

Rocznik Gdański

GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
NAUKOWEGO

TOM
LXXXII

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu GDAŃSKIEGO

Rocznik Gdański

GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
NAUKOWEGO

TOM
LXXXII

Rocznik Gdański

2022

GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
NAUKOWEGO

TOM
LXXXII

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2022

Rada Naukowa
Józef Borzyszkowski (przewodniczący), Marcin Hintz, Henryka Ilgiewicz, Grażyna Kozaczka,
Peter Oliver Loew, Beata Możejko, Cezary Obracht-Prondzyński, Miłoś Reznik,
Grzegorz Szamocki, Leonid O. Zashkilniak

Redakcja
Maria Mendel (Redaktor Naczelna), Agnieszka Pawłowska-Kubik (Zastępca Redaktor Naczelnej),
Marcin Boryczko (Sekretarz)

Redaktor Naukowy tomu
Maria Mendel

Recenzenci
Maciej Bakun, Agnieszka Bzymek, Marcin Całbecki, Bogdan Chrzanowski, Jan Daniluk,
Jacek Dominiczak, Romuald Grzybowski, Krzysztof Jakubiak, Beata Karpińska-Musiał,
Ewa Kurantowicz, Aleksandra Kurowska-Susdorf, Lesław Michałowski, Agnieszka Naumiuk,
Miroslawa Nowak-Dziemianowicz, Justyna Pilarska, Hanna Obracht-Prondzyńska,
Kazimierz Puchowski, Grzegorz Szamocki

Adres Redakcji
Gdańskie Towarzystwo Naukowe
ul. Grodzka 12, 80-841 Gdańsk

Adres do korespondencji
ul. Kładki 24, p. 43, 80-819 Gdańsk
e-mail: RedakcjaRG@gtm.cba.pl, biuro@gtm.gda.pl
www.rocznikgdanski.gtm.cba.pl
www.czasopisma.bg.ug.edu.pl/index.php/rocznikgdanski

Redaktor Wydawnictwa
Anna Roman

Koncepcja graficzna okładki i stron tytułowych
Karolina Johnson

Projekt okładki i stron tytułowych
Studio Spectro

Skład i łamanie
PRACOWNIA

Publikacja sfinansowana ze środków Gdańskiego Towarzystwa Naukowego

© Copyright by Gdańskie Towarzystwo Naukowe
Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISSN 0080-3456

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 11 37, tel. kom. +48 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
wydawnictwo.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa
wydawnictwo.ug.edu.pl/sklep/

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. +48 58 523 14 49

SPIS TREŚCI

Pomorskie historie i biografie w dialogu z wojną w tle. Słowo od redaktorki tomu (<i>Maria Mendel</i>)	9
---	---

ROZPRAWY I SZKICE NAUKOWE

POMORSKIE HISTORIE

Artur Jendrzewski, Ekspozycja Abwehry w międzywojennym Wolnym Mieście Gdańsku (1920–1939) – kadra, agentura, zadania	19
Bartosz Gonddek, Trójmiejski epizod Rajdu Monte Carlo 1966	35
Zbigniew Cywiński, Ewa Maria Kido, Towards the philosophical meditation on the technical science and the humanities.	52
Mateusz Rutkowski, Wokół <i>Podañ, baśni i legend z Kociewia, Kaszub, Borów Tucholskich</i> ... Próba edukacyjnego odczytu obecności postaci demonicznych w kociewskich klechdach Romana Landowskiego.	72
Michalina B. Hładun, Kacper Kowalski, Martyna Pilas, Miejsca, które straszą. Pomorskie świetlice szkolne z perspektywy widmontologicznej	88
Jarosław Rutkowski, Niepokój miejsca i czułe działania w perspektywie pedagogicznej	110

POMORSKIE BIOGRAFIE

Andrzej Cylwik, Gdański przedsiębiorca Ernst August Claaszen jako honorowy agent konsularny USA w świetle raportów z lat 1909 i 1912	131
Józef Borzyszkowski, <i>Dzieje Słownika biograficznego Pomorza Nadwiślańskiego</i>	148
Stefan Rafiński, Pamięci zasłużonego działacza emigracyjnego Józefa Stańczewskiego	161
Zbigniew Cywiński, Technik w humanistycznym <i>milieu</i> . Kalejdoskop faktów i myśli	164
Maria Mendel, Mistrz. Laudacja w związku z nadaniem honorowego członkostwa Gdańskiego Towarzystwa Naukowego Profesorowi Józefowi Borzyszkowskiemu.	186

Ryszard Katulski, Laudacja w związku z nadaniem honorowego członkostwa Gdańskiego Towarzystwa Naukowego Profesorowi Januszowi Rachoniowi	190
---	-----

DIALOG

Małgorzata Karczmarczyk, The author's method of painting dialogues as an example of action research. Report of a project carried out with students at the University of Gdansk	195
--	-----

RECENZJE I SPRAWOZDANIA

„Złoty Trójkąt: Nauka – Polityka – Biznes” w działalności Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (<i>Janusz Rachoń</i>).	209
Gdańskie badania artystyczne AD 2022 (<i>Kamila Czosnyk, Hanna Shumska, Aneta Lehmann, Elena Vertikova</i>)	219
Tomasz Snarski, <i>Kościół katolicki wobec kary śmierci. Między prawem a filozofią i teologią</i> , Wydawnictwo Więź, Warszawa 2021, ss. 192 (<i>Maciej Paják</i>)	224

IN MEMORIAM

Informacja o członkach Gdańskiego Towarzystwa Naukowego, którzy odeszli w 2022 r.	229
Noty o autorach	231

TABLE OF CONTENTS

Pomeranian stories and biographies in dialogue with the war in the background. Editorial introduction (<i>Maria Mendel</i>)	9
---	---

SCIENTIFIC DISSERTATIONS AND DRAFTS

POMERANIAN STORIES

Artur Jendrzewski, Abwehr branch in the interwar Free City of Danzig (1920–1939) – staff, agency, tasks	19
Bartosz Gonddek, The Tri-City episode of the Monte Carlo Rally 1966	35
Zbigniew Cywiński, Ewa Maria Kido, Towards the philosophical meditation on the technical science and the humanities	52
Mateusz Rutkowski, <i>Around Traditions, fairy tales and legends from Kociewie, Kashubia, Bory Tucholskie...</i> An educational attempt to read the presence of demonic figures in Roman Landowski's Kociewie fables	72
Michalina B. Hładun, Kacper Kowalski, Martyna Pilas, Scary places. Pomeranian school common rooms from the hauntological perspective	88
Jarosław Rutkowski, Anxiety of place and tender actions in pedagogical perspective	110

POMERANIAN BIOGRAPHIES

Andrzej Cylwik, Ernst August Claaszen – businessman and US consular agent in Danzig (1902–1916)	131
Józef Borzyszkowski, The history of the <i>Biographical Dictionary of Vistula Pomerania</i>	148
Stefan Rafiński, In memory of the meritorious emigration activist Józef Stańczewski	161
Zbigniew Cywiński, Technician in the humanities <i>milieu</i> . A kaleidoscope of facts and thoughts	164
Maria Mendel, Master. Laudation in connection with the granting of honorary membership of the Gdańsk Scientific Society to Professor Józef Borzyszkowski	186

Ryszard Katulski, Laudation in connection with the granting of honorary membership of the Gdańsk Scientific Society to Professor Janusz Rachoń	190
--	-----

DIALOGUE

Małgorzata Karczmarczyk, The author's method of painting dialogues as an example of action research. Report of a project carried out with students at the University of Gdansk	195
--	-----

REPORTS, REVIEWS

“The Golden Triangle: Science – Politics – Business” in the activities of the Gdańsk Scientific Society (<i>Janusz Rachoń</i>)	209
Gdańsk artistic research AD 2022 (<i>Kamila Czosnyk, Hanna Shumska, Aneta Lehmann, Elena Vertikova</i>)	219
Tomasz Snarski, <i>The Catholic Church and the death penalty. Between law and philosophy and theology</i> , Wydawnictwo Więź, Warszawa 2021, ss. 192 (<i>Maciej Pająk</i>)	224

IN MEMORIAM

Information about members of the Gdańsk Scientific Society who left in 2022	229
Notes about the authors	231